

Електронният подпис и търговският регистър - част II

Проф. г-р Вихър
КИСКИНОВ

Преходът към електронен търговски регистър няма алтернатива. Държавите - членки на Европейския съюз, трябваше да извършат този преход най-късно до началото на 2007 г. Неспазването на този срок с обичайните за подобни случаи отлагания води до сериозни финансови санкции. Така се постъпи с държави, които не въведоха в срок други модерни информационни технологии, така ще е и в случая с търговските регистри.

Няколко нови за българското законодателство правни фигури трябва да бъдат създадени, за да се осигури нормалното стартиране и функциониране на електронния търговски регистър.

Процедурата по удостоверяване на време създава информация за датата и часа, в който електронният документ е подписан или предоставен за удостоверяване. Удостоверението за време съществува или като допълнителен реквизит към електронния подпис, или като самостоятелен и специализиран електронен подпис. В зависимост от използваните технологии и правната уредба удостоверяването се извършва или в процеса на подписване на документа, или при нарочно представяне на документа пред удостоверявателна институция. У нас такива институции са доставчиците на удостоверявателни услуги.

Комбинацията от електронен подпис и удостоверение

за време създава условия за безспорно установяване, че към момента на подписване на електронния документ сертификатът е бил валиден независимо от последващите спирания, прекратявания и изтичане на срока, за който е издаден.

Законодателствата на други държави използват горната комбинация при установяване на валидността на електронния подпис и подписания с него документ дори и след изтичане срока на сертификата. Така се гарантира, че независимо от изминалия период от време след подписването и независимо от подновяването или неподновяването на сертификата електронният документ, веднъж подписан с валиден електронен подпис, ще бъде валиден най-малко до срока на действие на сертификата, с който е подписано удостоверяването на време. Ето защо в други национални законодателства подробно се уреждат както изискванията към удостоверяването на време, така и правните последици от това удостоверяване.

Удостоверяването на време в контекста на електронния търговски регистър е необходимо по няколко причини.

Първо, за установяване на валидността на електронния подпис върху електронните документи, заявени в регистъра по време на производството.

Агенцията също е източник на електронни документи. Хартиените документи,

постъпили в регистъра, се преобразуват в електронни, а последните се подписват с електронен подпис, който впоследствие също се налага да бъде валидиран. Според чл.74 от Наредбата за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър (НВСДТР) служителите на агенцията удостоверяват идентичността на сканираните документи с подходящи технически средства като електронен подпис или друго техническо решение, базирано върху РКИ технология, позволяващо осигуряване на интегритет на информационни обекти. Правно значение на един документ се признава само ако той е създаден по реда и с реквизити, определени от правото. Законът за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП) пълно или непълно е уредил електронния подпис. Всяко друго „техническо решение, базирано върху РКИ технология“, ще произвежда информация, която няма да бъде правно призната дотогава, докато редът за създаване на тази информация не бъде правно уреден.

Второ, за удостоверяване и признаване от правото на поредността при извършване на определени действия. Според чл.82, ал.1 НВСДТР агенцията осигурява условия за точно определяне на времето на постъпването на електронните заявления и изпращането на изявления от търговския регистър. Заявлението за вписване на обстоятелства в търговския регистър се завежда под входящ номер, който отразява момента на постъпването според чл.83, ал.2 от наредбата. Тук трябва да се напомни, че горните данни следва да са така запазени, че да не са възможни последващи промени.

Заявлението за запазване на фирма, когато е направено по електронен път, ще се конкурира със заявленията, заявени чрез хартиен носител. Значимият момент в първия случай е моментът на завършване на транзакцията по вписването в базата данни. Моментът при втория вид случаи трябва ясно да се определи, независимо дали ще се приеме, че това е моментът на внасяне на заявлението или моментът на записване от служителите в базата данни. Независимо от всичко и в двата случая ще е необходим правно регламентиран механизъм за удостоверяване на време. Проблемът не е технологичен, а юридически – обратно на изразени от експерти схващания при обсъждането на законопроекта.

Тук може да се поставят редица допълнителни въпроси - дали ще е възможно директно вписване на заявлението за запазване на фирма по подобие на запазването на домейн, кой е моментът на приемане на заявлението, прието на хартиен носител, за да се конкурира успешно с електронното заявяване, и пр.

При възприетото решение заявяванията по електронен път, ако се вписват директно в базата данни, ще имат приоритет дори пред заявя-

• Успешното въвеждане на регистъра изисква уреждане на удостоверяването на време

• Трябва да бъдат създадени няколко нови правни фигури

ВЪВЕЖДАНЕТО НА ЕЛЕКТРОННИЯ ТЪРГОВСКИ РЕГИСТЪР

е необходимо да бъде извършено така, че правото да се възползва от преимуществата на новите технологии, а не да създава фикции в стремежа си да преодолее или облагодее техни оригинални качества. В момента обаче съществуват правни празноти, които следва да бъдат преодолени, за да действа успешно регистърът.

ванията на хартиен носител, направени непосредствено след тях.

Трето, при осигуряване на дълготрайна валидност на електронните документи.

Четвърто, при архивиране на търговския регистър и електронните документи към него.

Как е уреден въпросът за удостоверяване на време у нас

Общата уредба в ЗЕДЕП е изключително пестелива. Липсва легална дефиниция на понятието. Разпоредбата на чл.40 от ЗЕДЕП задължава доставчика на удостоверявателни услуги да удостоверява датата и часа на представяне на електронен документ. Наредбата за дейността на доставчиците на удостоверявателни услуги в чл.5, ал.4 почти буквално възпроизвежда законовата разпоредба. С тези два текста се изчерпва общата уредба на удостоверяването на време в контекста на електронните документи у нас.

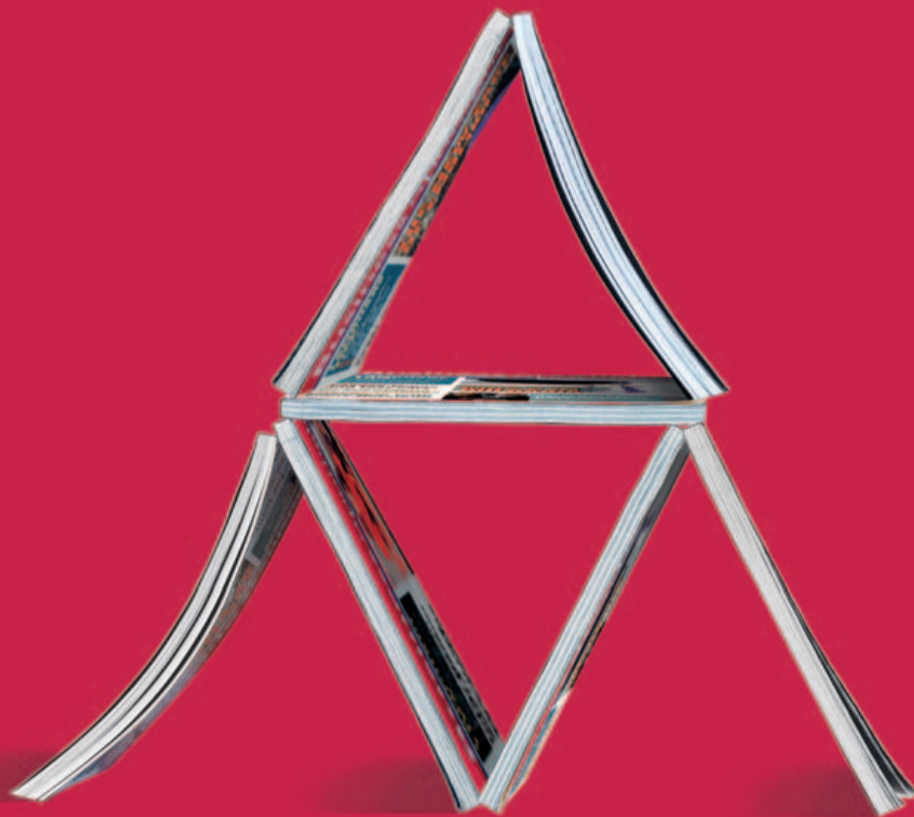
Българският закон не поставя като условие удостоверяването на времето на полагане на подписа като условие за валидност на електронния документ. Разпоредбата на чл. 40 ЗЕДЕП задължава достав-

чика да предоставя тази услуга, а не определя задължителни качества на електронен документ. Използването на тази възможност зависи само от волята на подписващия. Не се изисква електронният документ да притежава като реквизит удостоверявателен момент на неговото създаване, за да се обвърже този реквизит с валидността на документа.

Правото от своя страна следва да формулира изисквания към използваните технологии, спазването на които да осигури доказателствено значение на установеното време в един бъдещ спор. Комплексът от технологии и правна регламентация, които са изпитани и приложени в други законодателства, се нарича удостоверяване на време.

Следващата седмица четете „Разпоредби, които регламентират удостоверяването на вписванията“

BUILD UP

ПОДОБРЯВА УМЕНИЯТА:

Business Spotlight – списанието, което развива бизнес уменията, усъвършенства английския и подобрява комуникационните способности.

сега поръчайте
СТАРТОВ
АБОНАМЕНТ
3бр. за 15лв.

обадете се на тел: 02/ 937 63 49
посетете: www.economedia.bg
изпратете e-mail на: abonament@economedia.bg

